

Tánc: Hatan vannak**A mondókára félkörbe állnak a gyerekek:**

Cigány lopott két libát,
Egy feketét, egy tarkát,
Azt a cigány irgalmát,
Miért nem lopott egyformát.

Vers:

Szent Mártonnak ünnepén
égő lámpást viszek én.
Világítson mindig nekünk,
ahol járunk, hová megyünk.
Pogány volt ő, katona,
úgy lett Isten bajnoka.

Kettévágta díszes köpenyét,
betakarta koldus testét.
Osszuk szét a köpenyét,
öröksége a miénk.
Pannonföldnek drága fia,
segíts minket, vigy a jóra!

Az összeállításban szereplő dalok, mondókák, játékok más alkalomhoz is köthetők, és a mindennapi tevékenységbe is felhasználhatók.

1. dal: Siess libám...

mi népdal

Si - ess, li - bám, be - gyet rak - ni,
Ha - za - me - gyünk tü - zet rak - ni.

Es - té - re, va - cso - rá - ra má - kos csí - kot főz - ni.

2. dal. Egyél, libám...

mi

E - gyél, li - bám, e - gyél már, nézd a na - pot, le - megy már!

Éj - fél táj - ba, nyolc ó - rá - ra,

Es - ti ha - rang - szó - ra, hipp, hopp, hopp!

Tánc: Hatan vannak...

szó népi játékdal

Ha - tan van - nak a mi - lu - da - ink,
Há - rom szür - ke, há - rom fe - ke - te.

Gú - nár, gú - nár, li - ba - gú - nár, gú - nár az e - le - je.

A - ki - nek nincs pár - ja, vá - lasz - szon ma - gá - nak.

Csicsay Éva**A magyar mondavilág témakörének feldolgozása (2. rész)****3. óra**

Tankönyv: Ádám Borbála: Irodalom a magyar tanítási nyelvű alapiskola 5. osztálya számára. TERRA, Bratislava 2009118-119. old.

Tananyag: Móra Ferenc: *Az Isten kardja*

Az óra tantárgyi céljai, nevelési-oktatási feladatai:

- a tanulók olvasási készségének fejlesztése
- a szöveg ok-okozati összefüggéseinek kiemelése
- ösztönözni a tanulókat az előzetes ismereteik felelevenítésére, rendszerezésére
- szóbeli szövegalkotás fejlesztése történetmondással
- kérdések megfogalmaztatása a mondával kapcsolatban

1. Ráhangolás**Villanásnyi jóézés – óraindító**

Kört alkotunk, minden tanuló mond egy szót, amely kifejezi az óra előtti érzelmeit. Figyelünk egymásra, meghallgatjuk egymást. *(önkifejezés, egymásra való odafigyelés, önfegyelem fejlesztése)*

- Példa a tanári utasításra: Kedves gyerekek! Egy olyan szót kérek tőletek, amely kifejezi a mai óra előtti hangulatotokat. Igyekeztek csak egyetlen szót mondani, figyeljétek egymást, ne szóljatok közbe!

2. Új ismeret**Olvasás párban**

Kijelöljük a tanulópárokat. A páros tagjai egymás közt felosztják Móra Ferenc elolvasandó mondáját. A páros mindkét tagja a számára kijelölt részletet olvassa el, csendben értelmezi, majd ki-ki a saját szakaszát ismerteti a párjával, megbeszéli, összefoglalja a mondában olvasottakat. A tanulók olvasás közben megjelölik az ismeretlen szavakat, majd kikeresik a Magyar értelmező kéziszótárban. *(olvasási készség, lényeg megfogalmazása, szövegértés, szövegalkotás, beszédkészség, stílus, kommunikáció, szótárhasználat)*

Azok a párok, akik a rendelkezésre álló időnél hamarabb elvégzik a feladatot, időkitöltő feladatot kaptak.

- Példa a tanári utasításra: Most párban fogtok dolgozni. A tankönyvre lesz szükségetek, a 118. oldalon nyissátok ki! Beszéljétek meg a párotokkal, ki melyik részletet fogja elolvasni. Ha idegen, ismeretlen szót találtok, jelöljétek meg, és keressétek ki a Magyar értelmező kéziszótárban. Csendben, figyelmesen olvassatok! Ha mindketten elolvastátok, beszéljétek meg az olvasottakat.

Ablak

Egy nagyméretű papírra felrajzoljuk az „ablakot”. Az egyes részeit a következőképpen jelöljük ki:

1. szereplők
2. az álom
3. a kard
4. a fiú tulajdonságai

A tanulók összegyűjtik a kért szavakat, szókapcsolatokat. A csoportok kölcsönösen megtekintik egymás ablakait, véleményezik, esetleg kiegészítik azt.

■ Példa a tanári utasításra: Gyerekek, az eszközfelelős rajzolja meg az ablakot a tanult módon, számozza is meg, a kért szavak listáját a táblán találjátok. Ne felejtsetek el, mindenki a saját részéért felelős! *(lényegkiemelés, szövegértés, fogalmazási készség, önkifejezés, véleménynyilvánítás fejlesztése)*

3. Gyakorlás

Kerekasztal dobókockával

A kerekasztal módszerét alkalmazzuk dobókockával, melynek lényege, hogy a dobókocka oldalain kérdések vannak, pl.: hol?, ki?, kivel?, hogyan?, mikor?, kinek? Ezekkel a kérdőszavakkal kikérdezzük egymást a tanulók a mondával kapcsolatban.

■ Példa a tanári utasításra: Döntsétek el, ki fogja kezdeni a játékot! Az első játékos dob, és kérdezi a mellette ülőt az adott kérdőszóval a mondából. Válaszol, majd ő dob, és így haladunk előre. Háromszor menjetek körbe! *(lényegkiemelés, stílus, kommunikáció, kérdések megfogalmazása, ok-okozati összefüggések felismerésének gyakorlása)*

Összefoglalás – kiértékeljük az órán tapasztaltakat, felhívjuk a tanulók figyelmét az esetleges hibákra, melyeket munkájuk során vétettek, kijelöljük a házi feladatot.

4. Értékelés

Befejezetlen mondat

Kört alkotunk, és egy befejezetlen mondat segítségével kifejezzük érzéseinket az órával kapcsolatban.

Nekem ma az tetszett, hogy...

■ Példa a tanári utasításra: Gyerekek, vége az órának. Szeretném tudni, hogy éreztétek magatokat. Kérlek benneteket, mondjátok el a mondat első felét, a másikat pedig helyettesítétek be! *(önkifejezés, beszédkészség, stílus gyakorlása)*

Keszegh István

Nagy Károly Matematikai Diáktalálkozó – az ifjú matematikusok találkozója

A Nagy Károly Matematikai Diáktalálkozó 1991-ben indult útjára. A diáktalálkozó elindítója és főszerzője 2010-ig, húsz éven át a 2012-ben elhunyt Oláh György komáromi matematikatanár volt. Két év kihagyás után 2013-ban szerveztük meg újra ezt a rendezvényt, és terveink szerint ezután ismét minden évben megrendezzük itt, Komáromban.

A diáktalálkozó lehetőség kínál a résztvevő diákok számára, hogy megismerkedjenek egymással, barátságokat kössenek, illetve a matematika terén megoszthassák egymással tapasztalataikat, megismerhessék egymás eredményeit. A rendezvényen a matematikai témák mellett nagy hangsúlyt fektetünk arra is, hogy a résztvevők megismerhessék a várost, annak történelmét, a helyszínt biztosító iskolákat, és izelítőt kapjanak a felvidéki magyar kultúrából is.

A megnyitó ünnepség keretén belül minden egyes alkalommal színvonalas előadói estekre kerül sor. 2013-ban nagy sikert aratott Mészáros Tamás és Tarics Péter előadóestje „Magyar hitvallás 2013-ban” címmel. Tavalay, 2014-ben pedig „Elmondom hát mindenkinek” címmel Jónás Csaba, Tücsök Nikolett és Tarics Péter zenei-irodalmi előadóestjére került sor.

Világszerte sokan kutatják és találgatják, mi is a titka a magyar fiatalok sikeres és eredményes matematikai képzésének. A magyar matematikai képzés magas szintje ma már elfogadott tény, és nekünk kötelességünk, hogy ehhez szerény lehetőségeinkhez képest mi is hozzájáruljunk. Ezért tartjuk nagyon fontosnak, hogy az 1991-ben elindított hagyományt tovább folytassuk, lehetőséget adva minden magyaruló tanuló diáknak a továbbképzésre.

A Nagy Károly Matematikai Diáktalálkozón kiemelkedő szerepet kap a tehetséggondozás. Felkérésünkre a Kárpát-medence magyar iskoláiban kiemelkedően eredményes munkát végző és a tehetséggondozásban járatos tanárok tartanak olyan foglalkozásokat, melyek a kötelező tananyagon túlmutató és fontos elméleti és gyakorlati megoldásokat tartalmazó, kérdéseket felvető, a későbbiekben nagyon eredményesen hasznosítható ismereteket mutatnak be.

Idén november 27–29-én, 23. alkalommal kerül sor a Nagy Károly Matematikai

Diáktalálkozóra, részben a Selye János Gimnáziumban, részben az Ipari Szak középiskolában. Most is elismert, rangos előadók tartanak majd előadásokat a matematikát kedvelő és művelő magyar diákoknak. Reményeink szerint újra eljönnek ide a Kárpát-medence magyar diákjai, hogy gyarapítsák tudásukat és bizonyítsák, hogy a magyar matematikusok eredményes munkát végeznek, sikeresek, hiszen támaszkodhatnak mindarra a gazdag hagyományra, amit az elődök itt hagytak nekünk.

Végül meg kell említenem, hogy a diáktalálkozó keretén belül az idén is sor kerül egy díjátadásra. A matematikaversenyeken a legkiemelkedőbb eredményeket elért diákoknak Tarics Péter újságíró, Mészáros József tanár, Oláh György özvegye, Oláh Mária és jómagam 2013-ban megalapítottuk az „Oláh György Magyar Matematikai Tehetség Díj” nevű elismerést, melyet évente annak a Magyarországon és a határon túl tanuló magyar középiskolás diáknak ítél oda a kuratórium, aki a díj átadását megelőző tanévben kiemelkedő eredményeket ért el mindenekelőtt a Nemzetközi Magyar Matematikaversenyen, ill. a különböző Kárpát-medencei és nemzetközi matematikaversenyeken. Minden második évben magyarországi, a közbeeső években az elszakított nemzetrészeket képviselő diáknak ítéli oda a kuratórium. Az alapítók döntése értelmében a díj tárgyasult formája Domonkos Béla érdi szobrászművész Oláh György-émlékérme, ami mellé oklevél, valamint könyvajándék és pénzjutalom is jár. A díjat 2013-ban, első alkalommal a pécsi Huszár Kristóf, 2014-ben pedig a szatmárnémeti Scheffler Gergő vehette át. A jelöléseket a kuratórium minden évben szeptember 30-áig fogadja, és az adott év október 31-éig hozza meg döntését.

Nagy Károly akadémikus nevét Komáromban, szülővárosában utca viseli, s a szervezőknek köszönhetően immár több mint húsz éve rendezvénysorozatunk is őrzi a reformkor e kiemelkedő gondolkodójának, az egykori révkomáromi gyógyszerész fiának emlékét. Nagy Károly szívén viselte a magyar fiataloknak a matematika tudományokba való bevezetését, s ezt számos művével segítette. A róla elnevezett találkozóra ezúton is hívjuk a magyar iskolák diákjait.